

Aronia – hagens kinderegg

Aronia har store hvite blomsterklaser på forsommeren og flammende høstfarger, når kveldene blir mørkere. Da får den også store mørkeblå, nesten svarte bær.

HUS & HAGE

Tekst: Sotvi Svendsen, Hageselskapet

Også utenom blomstringen og høstprakten har den flott bladverk med litt læraktige, mørkegrønne, glatte og glinsende blader uten torner eller tagger.

Voksested

Aronia kalles også svartsurbær eller surbær og tilhører rosefamilien og blir en til to meter høye. Aronia eller svartsurbær har vært dyrket som en prydeksel her i landet en stund, enten som enkeltbusk i bed eller som hekk eller som beplantning i rundkjøringer og ved rasteplasser. Aronia kan plantes over store deler av Norge, til og med på klimatiske gode steder i Nord-Norge.

Bruk

Bærene er «snerpete» å smake

på, derav navnet surbær, men så visst ikke giftige. Saften er nydelig mørk rød, nesten svart. Tilsetning av sukker runder av smaken som er besk på grunn av garvesyre. Aronia kan blandes med eple som gir fin smak på saft og syltetøy.

Fargestoffet er mer varmestabilt enn hos solbær og jordbær, men dårligere enn for druer og hyll, men den blir lite brunfarget ved lagring. Aronia har en sterk farge og den kan brukes som tilsetning til svaktfargete safter og andre matvarer for å gi det

Både aronia i blomst, med bær og bladverk er en fryd for øyet.

en kraftigere farge. Fargen er så sterk at den også kan brukes til farging av tekstiler.

Aronia inneholder svært mye antioksidanter, faktisk nesten dobbelt så mye som ville blåbær som har vært sett på som en svært god antioksidantkilde. Det hevdes at aronia skal styrke immunforsvaret, regulere blodtrykket, senke kolesterolinnholdet, beskytte urinveiene og fordøyelsen, og styrke hjertet. I tillegg regnes aronia å være bra for diabetes-pasienter fordi saften kan drikkes uten sukertilsetning. I Nord-Amerika ble svartsurbær brukt som en mat- og medisinplante blant indianerne, og aronia er nå et stort helseprodukt i USA og Tyskland. I Øst-Europa er også

aronia kjent i folkemedisinen, men i Norge inntil nylig bare som prydeplante. Den ble blant annet brukt som blodtryksregulerende middel i Russland.

Aronia har mange flere bruksområder, som fyll i pai, som saft, syltetøy (muligens i blanding med eple), gelé og puré.

Dyrking

Aronia trenger ikke skjæring de første tre årene, men seinere fjernes eldre greiner slik at det står igjen 5-6 nye skudd hvert år. En kan regne med 5-6 kg bær per busk per år. Aronia er velegnet som prydeplante og kan overta en del av bruksområdet for blankmispel. Bærene kan normalt høstes i hele september.